

למהותו של גט אשה

סהדי, אי נמי זימנין דאזלי למדינת הים. רב יוסף אמר: אפי' תימא לר' מאיר, התקינו שיהא עדים מפרשין שמויתקן בגיטין, מפני תיקון העולם.

ז. ירמיהו פרק לב פסוק מד

(מד) שְׁאוֹת בְּפֶסֶף יִקְנוּ וְכָתוּב בְּסֶפֶר! וְחֲתוּם וְהָעֵד עֲדִים בְּאֶרֶץ בְּנֵימָן וּבְסִבְיָי וְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הַחֹר וּבְעָרֵי חֲשָׁפָלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי־אֲשִׁיב אֶת־שְׁבוּתָם בְּאֶס־יִקְוֶה:

ח. תרגום יונתן נביאים ירמיהו פרק לב פסוק מד

(מד) חֲקֻלִין בְּכֶסֶף יִזְבְּנוּ וְיִכְתְּבוּ בְּשֶׁטֶר וְיִחְתְּמוּ וְיִסְחָדוּ סִחְדִין בְּאֶרֶץ שְׁבִטָא דְּבִנְיָמִן וּבְסִחְרֵי וְרוּשָׁלַם וּבְקֶרְנָא דְּבֵית יְהוּדָה וּבְקֶרְנֵי טוּרָא וּבְקֶרְנֵי שְׁפִלְתָא וּבְקֶרְנֵי דְּרוּמָא אֲרִי אֲתִיב ית גְּלוּתְהוֹן אֲמַר יי:

ט. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ג עמוד א

ולרבה, דאמר לפי שאין בקיאים לשמה, מאן האי תנא דבעי כתיבה לשמה ובעי חתימה לשמה? אי רבי מאיר, חתימה בעי, כתיבה לא בעי! דתנן: אין כותבין במחובר לקרקע, כתבו על המחובר לקרקע, תלשו, חתמו ונתנו לה - כשר! אי רבי אלעזר, כתיבה בעי, חתימה לא בעי! וכו'

י. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף פו עמוד א

כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. אמר רב: כתב ידו שנינו. אהייא? אילימא ארישא, פשיטא, כתב ידו קתני! ואלא אמצעיטא, הרי יש עליו עדים! אלא אסיפא: יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד, ודוקא כתב ידו ועד, אבל כתב סופר ועד - לא. ושמואל אמר: אפי' כתב סופר ועד, שהרי שנינו: כתב סופר ועד - כשר. ורב? מי דמי, התם תינשא לכתחילה, הכא דיעבד. ושמואל? לא קשיא: הא בספרא דמובהק, והא בספרא דלא מובהק.

יא. רש"י מסכת גיטין דף פו עמוד ב ד"ה ושמואל

ושמואל - לית ליה דרבי ירמיה אלא כתב סופר ולא חתם והיינו טעם דכשר לכתחילה בספרא דמובהק ובקי בתורת גיטין ולא יכתבנו אלא אם שמע מפי הבעל.

יב. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף יח עמוד ב

איתמר: אמר לעשרה כתבו גט לאשתי, אמר ר' יוחנן: שנים משום עדים, וכולם משום תנאי, וריש לקיש אמר: כולם משום עדים. היכי דמי? אילימא דלא אמר להו כולכם, והא תנן: אמר לעשרה כתבו גט לאשתי, אחד כותב ושנים חותמין! אלא דאמר להו כולכם. מאי בינייהו? איכא בינייהו

א. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ב עמוד א

/מתני'/. המביא גט ממדינת הים, צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם, רבן גמליאל אומר: אף המביא מן הרקם ומן החגר, ר' אליעזר אומר: אפילו מכפר לודים ללוד, וחכ"א: אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא המביא ממדינת הים והמוליך.

ב. רש"י מסכת גיטין דף סה עמוד ב ד"ה מתני'. כתבו

מתני'. כתבו גט ותנו לאשתי - לשון בני אדם הוא כבר החזיקו בו לקרות לספר כריתות אשה גט.

ג. תוספות מסכת גיטין דף ב עמוד א ד"ה המביא גט

המביא גט - אף על גב דלשאר שטרות פעמים נמי קרי גט כדתנן בהשולח (לקמן דף לד:) אין עדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם ואיירי בכל שטרות ובפרק התקבל (לקמן דף סד.) נמי תניא וכן לגיטין ומפרש התם גיטי ממון מ"מ לא הוצרך לפרש כאן גט אשה משום דברוב מקומות היכא דקתני גט סתם איירי בגט אשה ומה שנוהגים לכתוב י"ב שורות בגט אומר ר"ת משום דגט גימטריא י"ב ור"י שמע בשם רב האי גאון ובשם רבינו סעדיה משום דכתיב ספר כריתות כשיעור י"ב שיטין המפסיקין בין ארבעה חומשי ספר תורה כדאמר בבבא בתרא (דף יג:) שצריך להניח ארבעה שיטין בין כל ספר וספר והפסק שבין וידבר למשנה תורה לא חשיב שאינו אלא חוזר ושונה מה שלמעלה.

ד. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת גיטין פרק ב משנה ה

אין ספק שכבר נתבאר לך ממה שקדם כי שם גט נופל על כל שטר וכל השטרות נקראין גטין, ותרגום ספר כריתות גט פטורין, אלא שהם קורין לגט אשה על הרוב גט בסתם, ואין בזה מקום ספק, כי מעצם הענין תבין אם המדובר בגט אשה או בזולתו.

ה. תרגום המיוחס ליונתן - תורה שמות פרק כא פסוק

יא (פרשת משפטים)

(יא) אִין תָּלַת מִלִּיאָה הָאֵלִין לֹא יַעֲבִיד לָהּ לְמִזְמָנָא יְתָה לִיה אִו לְבָרִיָּה אִו לְמַפְרָקָא לְבַר אַבּוּהָא וְתִיפּוּק מִגֵּן בָּלָא כִּסְף בְּרִים גִּט פְּטוּרִין וְחִיב לָהּ:

ו. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לו עמוד א

והעדים חותמין על הגט, מפני תיקון העולם. מפני תיקון העולם? דאורייתא הוא, דכתיב: וכתוב בספר וחתום! אמר רבה: לא צריכא לרבי אלעזר, דאמר: עדי מסירה כרתי, תקינו רבנן עדי חתימה מפני תיקון העולם, דזמנין דמייתי

דחתום בי תרי מינייהו ביומיה ואינך מכאן ועד עשרה ימים, מאן דאמר משום תנאי - כשר, ומאן דאמר משום עדים - פסול. אי נמי: כגון שנמצא אחד מהם קרוב או פסול, למאן דאמר משום תנאי - כשר, למאן דאמר משום עדים - פסול.

יג. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ב עמוד א

/מתני'/. האשה נקנית בשלש דרכים, וקונה את עצמה בשתי דרכים. נקנית בכסף, בשטר, ובביאה. בכסף - בית שמאי אומרים: בדינר ובשוה דינר, ובית הלל אומרים: בפרוטה ובשוה פרוטה. וכמה היא פרוטה? אחד משמנה באיסר האיטלקי. וקונה את עצמה בגט, ובמיתת הבעל.

יד. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ט עמוד א

ת"ר: בשטר כיצד? כתב לו על הנייר או על החרס אף על פי שאין בו שוה פרוטה בתך מקודשת לי, בתך מאורסת לי, בתך לי לאינתו - הרי זו מקודשת. מתקיף לה ר' זירא בר ממל: הא לא דמי האי שטרא לשטר זבני, התם מוכר כותב לו שדי מכורה לך, הכא בעל כותב בתך מקודשת לי. אמר רבא: התם מעניינא דקרא, והכא מעניינא דקרא, התם כתיב: ומכר מאחוזתו, במוכר תלה רחמנא, הכא כתיב: כי יקח, בבעל תלה רחמנא. וכו'.

טו. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סה עמוד ב

מאי הוי עלה? רב כהנא אמר: אין חוששין לקידושין, רב פפא אמר: חוששין לקדושין. אמר ליה רב אשי לרב כהנא: מאי דעתך? דילפת דבר דבר מממון, אי מה להלן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי, אף כאן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי! א"ל: התם לא קא חייב לאחריני, הכא קא חייב לאחריני.

טז. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף ל עמוד א

תנו רבנן: אמר להן אחד: אני ראיתי אביכם שהטמין מעות בשידה תיבה ומגדל, ואמר: של פלוני הן, של מעשר שני הן, בבית - לא אמר כלום, בשדה - דבריו קיימין, כללו של דבר: כל שבידו ליטלן - דבריו קיימין, אין בידו ליטלן - לא אמר כלום.

יז. רש"י מסכת סנהדרין דף ל עמוד א

בבית לא אמר כלום - אינו נאמן, לפי שאין בידו ליטלן. בשדה דבריו קיימין - דמה לו לשקר - אם רוצה נוטלן ונותנן לאותו שהוא מעיד עליו.

יח. רמב"ם הלכות מכירה פרק א הלכה ז

כיצד בשטר, כתב לו על הנייר או על החרס או על העלה שדי נתונה לך שדי מכורה לך כיון שהגיע השטר לידו קנה,

אף על פי שאין שם עדים כלל, ואף על פי שאין השטר שוה כלום, במה דברים אמורים במוכר שדה מפני רעתה, אבל בשאר קרקעות אף על פי שהגיע שטר של מכר לידו ואפילו היו בו עדים לא קנה עד שיתן את הדמים.

יט. רמב"ם הלכות מכירה פרק יא הלכה טו

המחייב עצמו בממון לאחר בלא תנאי כלל, אף על פי שלא היה חייב לו כלום הרי זה חייב, שדבר זה מתנה היא ואינה אסמכתא, כיצד האומר לעדים הוו עלי עדים שאני חייב לפלוני מנה, או שכתב לו בשטר הריני חייב לך מנה אף על פי שאין שם עדים, או שאמר לו בפני עדים הריני חייב לך מנה בשטר, אף על פי שלא אמר אתם עדי, הואיל ואמר בשטר הרי זה כמי שאמר הוו עלי עדים וחייב לשלם, אף על פי ששניהם מודים והעדים יודעים שלא היה לו אצלו כלום, שהרי חייב עצמו, כמו שישתעבד הערב, וכזה הורו רוב הגאונים.

כ. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קלד עמוד ב

אמר רב יוסף, השתא דאמר: אמרינן הואיל, בעל שאמר גרשתי את אשתי - נאמן, הואיל ובידו לגרשה. כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: בעל שאמר גרשתי את אשתי - אינו נאמן. מנפח רב ששת בידיה, אזל ליה הואיל דרב יוסף. איני? והא א"ר חייא בר אבין אמר רבי יוחנן: בעל שאמר גרשתי את אשתי - נאמן! לא קשיא: כאן למפרע, כאן להבא.

כא. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף קלד עמוד ב

למפרע - אם עמד לפנינו באחד באייר ואמר גרשתי את אשתי מאחד בניסן אינו נאמן להחזיקה כמו מגורשת למפרע שאם יבואו עדים אחרי כן שיאמרו אנו ראינו שזינתה בט"ו בניסן תדון בחנק כדין אשת איש דאין הבעל נאמן לעשותה מגורשת למפרע שהרי אין כאן מגו שהרי אינו יכול עכשיו באחד באייר לעשות לה גט שתתגרש בו למפרע מקודם זנות. כאן להבא - אם אמר גרשתי את אשתי סתם א"נ עכשיו גרשתי דאינו מעיד עליה למפרע ולא נפקא מינה אלא לפטרה מכאן ולהבא בין לזנות בין ליפטר מיבום וגם להנשא לכל מי שתמצא בחיי בעלה דמה לו לשקר הא אי בעי מגרש לה בפנינו ואכתי לא אזל לה הואיל דרב יוסף לגמרי דלהבא מיהא אמרינן הואיל.

כב. רמב"ם הלכות גירושין פרק א הלכה א - ב

אין האשה מתגרשת אלא בכתב שיגיע לה וכתב זה הוא הנקרא גט, ועשרה דברים הן עיקר הגירושין מן התורה ואלו הן: שלא יגרש האיש אלא ברצונו, ושיגרש בכתב ולא בדבר אחר, ושיהיה ענין הכתב שגרשה והסירה מקניינו, ושיהיה

כו. תוספות מסכת קידושין דף ג עמוד א ד"ה ואשה בפחות

והכי פירוש ואימא ה"נ שתקנה אשה בחליפין כשיש באותם חליפין שוה פרוטה כעין כסף דקרא טפי משטר שיש בו שוה פרוטה דא"צ שישוה השטר פרוטה כדאמרי' גיטין (דף כ.). כתבו על איסורי הנאה כשר אבל חליפין דשוה פרוטה דומין לכסף ומשני חליפין איתנהו בפחות משוה פרוטה וא"כ אינם מטעם כסף אלא קנין אחר הוא.

כח. רמב"ם הלכות עדות פרק ג הלכה ד

דין תורה שאין מקבלין עדות לא בדיני ממונות ולא בדיני נפשות אלא מפי העדים שנאמר על פי שנים עדים מפיהם ולא מכתב ידן, אבל מדברי סופרים שחותכין דיני ממונות בעדות שבשטר אף על פי שאין העדים קיימים כדי שלא תנעול דלת בפני לוי, ואין דנין בעדות שבשטר בדיני קנסות ואין צריך לומר במכות ובגלות אלא מפיהן ולא מכתב ידן.

כט. השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם שורש ב

וכבר יצא עוד הענין הזה בדברי הרב עליו השלום להפסד גדול שכתב בספר שופטים (עדות פ"ג ה"ד) דין תורה שאין מקבלין עדות לא בדיני ממונות ולא בד"נ אלא מפי העדים שנ' על פי שנים עדים מפיהם ולא מפי כתבם אלא מד"ס שחותכין דיני ממונות בעדות שבשטר אף על פי שאין העדים קיימין כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין ואין דנין בעדות שבשטר בדיני קנסות ואצ"ל במכות ובגלות אלא מפיהם ולא מפי כתבם. ועוד חזר וכתב (שם רפ"ו) כבר בארנו שקיום שטרות מדבריהם כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין. ואף על פי שמצא הרב בגמרא (קדושין כו א) שאמרו חתומת העדים מן הכתוב שנ' (ירמי' לב) שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים דן בזה שהוא מדרבנן כשאר כל דברי נבואה שהוא גוזר בהן שהם דרבנן ועם הסיוע הזה שמצא לדבריו כפי דעתו ממה שאמרו (יבמו' לא ב, גטין עא א) מפיהם ולא מפי כתבם. וכבר השיבו עליו חכמי הדורות בזה תשובות גמורות אינן נעלמות מכל מבין עם תלמיד, מהן שאנו דנין בגיטין בעידי חתימה בלבד והאשה המוציאה לפנינו גט חתום מקיימין אותו בחותמיו ומתירין אותה להנשא על פי עדות השטר. וזה לדברי הכל. ומפורש אמרו בפרק השולח (לד ב) והעדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם והקשו (לו א) מפני תיקון העולם דאורייתא הוא דכתיב וכתוב בספר וחתום והעד עדים אמר רבא לא נצרכה אלא לר' אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי תקינו רבנן עידי חתימה דיימנין דמייתי סהדי אי נמי דאזלו למדינת הים. עשו הלימוד הזה שלמדו מן המקרא וכתוב בספר וחתום והעד עדים דאורייתא. ומה שאמרו קיום שטרות דרבנן כוונתם בו הפך מדברי הרב, לומר דמן התורה בלא קיום דנין בהן כמו

עניינו דבר הכורת בינו לבינה, ושיהיה נכתב לשמה, ושלא יהיה מחוסר מעשה אחר כתיבתו אלא נתינתו לה, ושיתננו לה, ושיתננו לה בפני עדים, ושיתננו לה בתורת גירושין, ושיהיה הבעל או שלוחו הוא שנותנו לה, ושאר הדברים שבגט כגון הזמן וחתימת העדים וכיוצא בהן הכל מדברי סופרים.

ומנין שעשרה דברים אלו מן התורה שנ' +דברים כ"ד+ והיה אם לא תמצא חן בעיניו וגו' וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו, אם לא תמצא חן בעיניו, מלמד שאינו מגרש אלא ברצונו, ואם נתגרשה שלא ברצונו אינה מגורשת, אבל האשה מתגרשת ברצונה ושלא ברצונה.

כג. רמב"ם הלכות גירושין פרק א הלכה יג

ומנין שיתננו לה בפני עדים, הרי הוא אומר +דברים י"ט ט"ו, דברים י"ז ו'+ על פי שנים עדים או שלשה עדים יקום דבר ואי אפשר שתהיה זו היום ערוה והבא עליה במיתת בית דין ולמחר תהיה מותרת בלא עדים, לפיכך אם נתן לה גט בינו לבינה ואפילו בעד אחד אינו גט כלל.

כד. ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה רכב

והמצוה הרכ"ב היא שצונו לגרש בשטר על כל פנים כשנרצה לגרש והוא אמרו יתעלה (תצא כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. וכבר התבאר משפטי מצוה זו רוצה לומר דין גירושין בשלמות במסכתא המחוברת לזה רוצה לומר מסכת גיטין:

כה. תוספות מסכת גיטין דף ד עמוד א ד"ה דקיימא לן

ועוד דרגיל ר"ת לומר דאפילו לר"מ בעי עדים בשעת נתינת הגט דאין דבר שבערוה פחות משנים וכן שטר מתנת קרקע או שטר מכר שהוא לקנין קרקע ואינו לראיה אין מועיל כלום לר' אלעזר אם ידוע שלא נתנו בפני עדים מיהו יש לחלק דלענין מומן דמהניא הודאת בעל דין כמאה עדים סגי בעדי חתימה במקום הודאת בעל דין אבל בקידושין וגירושין לא מהניא הודאת בעל דין משום דמחייב לאחרים דבקידושין אסר לה אקרובים ובגירושין אסר לה אכהן.

כו. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף צד עמוד א

אתמר: ב' שטרות היוצאים ביום אחד, רב אמר: חולקין, ושמואל אמר: שודא דדייני. לימא, רב דאמר כר"מ, דאמר: עדי חתימה כרתי, ושמואל דאמר כרבי אלעזר, דאמר: עדי מסירה כרתי! לא, דכולי עלמא כרבי אלעזר, והכא בהא קמיפלגי, רב סבר: חלוקה עדיפא, ושמואל סבר: שודא דדייני עדיפא.

שהזכירו בתחילת גיטין (ג א) בדין הוא דקיום שטרות לא ליבעי כדאמר ריש לקיש עדים החתומין על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד ורבנן הוא דאצרוך והכא משום עיגונא אקילו בה רבנן.

ל. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ג עמוד א

האי קולא הוא? חומרא הוא, דאי מצרכת ליה תרי - לא אתי בעל מערער ופסיל ליה, חד - אתי בעל ומערער ופסיל ליה! כיון דאמר מר: בפני כמה נותנו לה? רבי יוחנן ור' חנינא, חד אמר: בפני ב', וחד אמר: בפני ג', מעיקרא מידק דייק ולא אתי לאורועי נפשיה.

לא. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ט עמוד א

אם יש עליו עוררין - יתקיים בחותמיו. ערער כמה? אילמא ערער חד, והאמר ר' יוחנן: דברי הכל אין ערער פחות משנים! אלא ערער תרי, תרי ותרי נינהו, מאי חזית דסמכת אהני? סמוך אהני! אלא ערער דבעל.

לב. חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף ט עמוד א

אם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. ראיתי בתוספות חכמי הצרפתים ז"ל שדקדקו מכאן דכיון שאנו משיאין את האשה על פי גיטה ואין מצריכין אותה לקיימו אלא א"כ יש עליו עוררין, ש"מ שהמוציא שטר על חבירו אף על פי שהוא נפרע שלא בפניו או שבא ליפרע מן היתומים או מן הלקוחות לא טענינן להו מזוייף הוא ואינו צריך לקיים את שטרו וכו' אלו דבריהם ז"ל, ואין לי בהם ראיה של כלום, והדין אינו כן שבדאי כל הנפרע שלא בפניו ומן היורשין ומלקוחות צריך הוא לקיים שטרו דאפוקי ממונא לא מפקינן בלא שטרא דמקויים אבל זו אינה דומה למשנתנו שאין אשה זו ממונא של בעל אלא ברשות עצמה היא להנשא, ואנן לא מנעינן לה כדאמרי' איהו לא מערער אנן ניקו ונערער, ועוד שמתוך חומר שהחמרת עליה בסופה הקלת עליה בתחלתה ונאמנת כעין מה שהאמינוה לומר מת בעלי.

לג. ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף ג עמוד א

ואין אלו ראיות דממתני' ליכא למגמר לפי שאין אשה זו ממונא של בעל אלא ברשות עצמה היא להנשא ואנן לא מנעינן לה ועוד שמתוך חומר שהחמרת עליה בסופה הקלת עליה בתחלתה ונאמנת כענין מה שהאמינוה לומר מת בעלי.

לד. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף עב עמוד א

ההוא גברא דמשכין ליה פרדיסא לחבריה, אכלה תלת שני. אמר ליה: אי מזבנית לה ניהלי - מוטב, ואי לא - כבישנא לה לשטר משכנתא, ואמינא: לקוחה היא בידי. - אזל, קם אקנייה לבנו קטן, והדר זבנה ניהליה, זביני - ודאי לא הוי

זביני, זוזי, כמלוה בשטר דמו וגובה מנכסים משועבדים, או דילמא: כמלוה על פה דמו ואינו גובה מנכסים משועבדים? - אמר אביי: ולא הוינו דרבי אסי? דאמר רבי אסי: מודה בשטר שכתבו - אינו צריך לקיימו, וגובה מנכסים משועבדים. אמר ליה רבא: מי דמי? התם - ניתן להכתב, הכא - לא ניתן להכתב.

לה. חדושי הרמב"ן מסכת בבא מציעא דף עב עמוד ב

הא דאמר רב אסי מודה בשטר שכתבו גובה מנכסים משועבדים. לא אשכחן עיקרה היכן אמרה, וקשיא לן ניהוש לקנוניא כדאמרינן בפ"ק (י"ג א') וקיי"ל בכתובות (עין שם י"ט א') דהודאת בעל דין לגבי לקוחות לאו הודאה היא, ומשמע דממה ששעבד אחר הודאה קאמר, וקמ"ל דלא אמרינן כיון דלאו סהדי מפקי לקלא לא יטרוף אלא אמרינן כיון דאיהו מודה איהו משוי ליה שטרא למגבא נמי ממשעבדי, ה"נ אף על גב דשטרא לאו כדין הוא כיון דמודה ביה הוי שטרא וגבי ממשעבדי.

לו. תוספות מסכת גיטין דף ד עמוד א ד"ה מודה רבי

מודה רבי אלעזר במזוייף מתוכו - תימה לר"י מה ענין שלא לשמה למזוייף מתוכו שחתומים בו קרובין או פסולים דהתם בדין מיפסיל משום דלמא אתי למיסמך עילויהו להשיאה או להוציא ממון על פיהם אף על פי שהדבר אמת אין לעשות אלא בעדות כשר כדאמר בפ' ארבעה אחין (יבמות דף לא:): נינחיה גבי עדים זימנין דחזו בכתבא ומסהדי ורחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם אבל הכא שהעדים כשרים אלא שחתמו שלא לשמה מה תקלה יש בכך אם נסמוך עליהן וליכא למימר דאי שרינן בחתמו שלא לשמה יבא להכשיר זימנין דיחתמו תחלה ויכתבו גט על גבי חתימתן והתם ליכא עדות כלל דאם כן מטעם זה גם בשאר שטרות היה לנו להצריך חתימה לשמה ויש לומר דמ"מ איכא למיגזר חתימה אטו כתיבה דאם אין עושין חתימה לשמה גזרינן פן לא יכתבו גם הכתיבה לשמה.

לז. רא"ש מסכת גיטין פרק א סימן ב

אבל בחד אי לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם מצי למימר בעל לא שלחתיו ומזוייף הוא אבל כי אמר בפני נכתב ובפני נחתם לא מצי למימר בעל לא שלחתיו אף על פי שאין עדים שעשאו שליח. דכי היכי דהימנוהו רבנן לומר בפני נכתב ובפני נחתם הימנוהו נמי לומר שהבעל עשאו שליח כיון שהגט יוצא מתחת ידו ולא מצי בעל מכחיש ליה. וכן נראה לי מסברא דאי לא מהימן לומר שהוא שליח הבעל נמצא צריך השליח לקיים כתב שליחותו ואם כן למה הוצרכו משום עיגונא להאמין לשליח על קיום הגט כי היכי שיקיים

השליח כתב שליחות יקיים חתימת הגט אלא ודאי משום שאין עדים מצויין לקיימו האמינו חכמים על הכל.

לח. תוספות מסכת גיטין דף ב עמוד ב ד"ה לפי שאין

לפי שאין בקיאות לשמה - קשה דלקמן (דף ה.) תניא הוא עצמו שהביא גיטו אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם מאי שנא הוא משלוחו אי חיישינן שמא לא נעשה לשמה וטעמא דאמר לקמן מינקט נקט ליה בידיה ואיהו מערער עלויה למה לא יערער אם מתחילה לא ידע דבעי לשמה והשתא ידע ואומר ר"י דמסקינן בסמוך דרוב בקיאות הן וסתם ספרי גמירי וליכא אלא לעז בעלמא דמסתמא שלא כדין יערער והכא שמביאו הבעל בעצמו ליכא למיחש אפילו ללעז דתו לא מערער כדאמר בסמוך מנקט נקיט בידיה וכו'.

לט. תוספות מסכת גיטין דף ג עמוד א ד"ה חד אתי

חד אתי בעל מערער ופסיל ליה - יש לפרש דפסיל ליה ממש אף על גב דלא מהימן וליכא אלא לעז בעלמא מיפסל וא"ת א"כ מאי ס"ד דמהני בפני נכתב כיון דאכתי איכא לעז וי"ל דס"ד דמהני דרוב פעמים לא יוציא שיסבור שלא יאמינוהו ומיהו אי מפיך ליה מיפסל ולמאי דס"ד הא דקתני אם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו קאי נמי אהמביא גט ממדה"י ומשני מידק דייק ולא אתי בעל לערער ואפי' אם יערער לא יאמינוהו וליכא לעז כלל ומיהו אין נראה לר"י לפרש כן שיהא פסול משום לעז בעלמא כיון דקים לן שהוא כשר ועוד מדלא תנן ברישא המביא גט ממדה"י אם יש עליו עוררין וכו' כדקתני בסיפא ונראה לפרש ופסיל ליה היינו שיאמינוהו ללעז אבל מ"מ הגט כשר.

מ. תלמוד בבלי מסכת מכות דף ה עמוד ב

מתני'. על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת - אם מתקיימת העדות בשנים, למה פרט הכתוב בשלשה? אלא להקיש שנים לשלשה מה שלשה מזימין את השנים, אף השנים יזומו את הג'; ומנין אפי' מאה? ת"ל: עדים. ר' שמעון אומר: מה שנים אינן נהרגין עד שיהיו שניהם זוממין, אף שלשה אינן נהרגין עד שיהיו שלשתן זוממין; ומנין אפי' מאה? ת"ל: עדים. רבי עקיבא אומר: לא בא השלישי להקל אלא להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באלו; ואם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה, על אחת כמה וכמה ישלם שכר לנטפל לעושי מצוה כעושי מצוה. ומה שנים, נמצא אחד מהן קרוב או פסול - עדותן בטלה, אף שלשה, נמצא אחד מהן קרוב או פסול - עדותן בטלה; מנין אפי' מאה? ת"ל: עדים.